

Рекомендації щодо дій людини під час пожежі

Пожежа супроводжується низкою характерних явищ (факторів), які створюють реальну небезпеку для життя і здоров'я людей.

Внаслідок впливу підвищеної температури люди можуть одержати опіки поверхні тіла, органів подиху і зору. Будівельні конструкції можуть втратити свою несучу здатність, обрушитися і, таким чином, травмувати людей чи привести до летального результату.

Дим, будучи суспензією дрібних часток незгорілих твердих матеріалів і крапель рідин у газових потоках продуктів горіння, викликає інтенсивне роздратування слизових оболонок органів подиху і зору. Крім того, оптична щільність диму така, що буквально через кілька хвилин після початку пожежі усередині будинку або приміщення, для людей, що там знаходяться, втрачається візуальний контакт із навколишнім простором, що значно ускладнює їхню безпечну евакуацію.

З огляду на особисту участь у процесі горіння кисню, на пожежах, особливо усередині будинків і приміщень, спостерігається його знижена концентрація, що призводить до кисневого голодування, гіпоксії, порушенню координації рухів

Самим небезпечним фактором пожежі, виходячи з масштабності його впливу (по наших і закордонних оцінках він призводить до загибелі 50-80% від загальної кількості жертв пожеж) є отруєння токсичними продуктами горіння. До так званих класичних продуктів горіння, що присутні практично на будь-якій пожежі, відносяться оксиди вуглецю (вуглекислий і чадний гази). Небезпека останнього полягає в тому, що він взаємодіє з гемоглобіном крові в 200-300 разів інтенсивніше, ніж кисень, практично відтинаючи його надходження в організм. На великий жаль, у зв'язку із широким використанням полімерних синтетичних матеріалів, на сучасних пожежах можуть бути присутні і значно більш небезпечні продукти горіння. Наприклад, продуктом термічного розкладання поролону є ціанід водню (HCN), чи як його ще називають - "синильна кислота", смертельно небезпечна концентрація якої для людини складає усього 0,2 г/м. куб

В разі пожежі обов'язково необхідно врахувати її небезпечні фактори та механізм їхнього впливу на людину.

Якщо виникла пожежа, то після виклику пожежної охорони, необхідно попередити про це усіх, хто знаходиться поряд, після чого евакуйоватися самому та за можливості допомогти в евакуації іншим, особливо особам похилого віку та дітям, запобігаючи при цьому виникненню паніки.

З метою обмеження циркуляції повітря, яка здатна збільшити швидкість горіння, перед тим як вийти зачиніть за собою всі двері. Якщо дозволяє час, перекрийте газ та відключіть електрику, але пам'ятайте, що в першу чергу завжди необхідно терміново залишати активну зону горіння, тобто місця в районі пожежі, де є задимлення та підвищена температура.

Якщо пожежа виникла в приміщеннях над Вашим, і безпосередньої загрози для Вас не спостерігається, то бажано здійснити запобіжні заходи щодо зниження можливих втрат від води, яку проливають в процесі гасіння пожежі. Для цього необхідно відключити усі електроприлади, а краще повністю знеструмити приміщення, відсунути від стін меблі, прикрити великогабаритні предмети, обладнання, речі поліетилевої плівкою, ковдрами тощо.

Значно гірше, якщо пожежа виникла в приміщеннях або поверхх під Вашим. Тоді зона задимлення може бути великою. Від Вас потрібна буде витримка і присутність духа. Перед тим як виходити через двері, їх треба трохи привідчинити (ні в якому разі не можна різко відкривати або вибивати двері, бо миттєвий доступ кисню може викликати викид полум'я). Тому під час пожежі двері треба відчиняти з особливою ретельністю: стати на коліно обличчям до дверей і виставити одну ногу вперед на відстань 50мм від дверей, трохи привідчинити двері, прикриваючи корпус тіла дверним полотном, що забезпечить Ваш захист від перепаду температури і впливу полум'я.

Після того, як Ви привідчинили двері, необхідно витримати декілька секунд і оцінити обстановку. Якщо Ви впевнилися, що на шляху виходу з будівлі ще немає сильного задимлення та високої температури, необхідно не втрачаючи жодної секунди, негайно залишити будинок, рухаючись по коридорах та сходових клітинах.

Користуватися ліфтом у разі пожежі категорично заборонено!

За винятком ліфтів, які спеціально призначені для транспортування підрозділів пожежної охорони. Ліфтова шахта є шляхом для розповсюдження дима та отруйних продуктів горіння. До того ж при пожежі ліфт часто відключають і можна опинитися в пастці між поверхами.

Якщо Ви опинились у приміщенні відрізаними вогнем, димом, високою температурою від основних шляхів евакуації, то насамперед необхідно перешкодити доступу диму і продуктів горіння у Ваше приміщення, для чого негайно закрити усі щілини у дверях та під ними ганчірками, рушниками, шторами тощо.

Без крайньої необхідності, не рекомендується використовувати синтетичні тканини, бо їхнє горіння (термічний розклад) супроводжуються утворенням високотоксичних речовин та їдкого диму. Якщо у приміщенні є вода, то усі тряпки для захисту дверей необхідно змочити.

У приміщенні, яке заповнене димом, необхідно обережно підповзти до вікна, закривши при цьому за можливості нос та рот зволоженою тканиною (ганчіркою), яка відіграє роль фільтра від впливу небезпечних продуктів горіння. Рухатись у задимленій зоні повзком необхідно тому, що більшість нагрітих газоподібних отруйних речовин та дим скупчуються у верхній частині приміщення, крім того у приміщенні, де відбувається горіння температура на рівні очей у 6 разів вища, ніж температура на рівні підлоги!

До того ж унизу буде більш висока концентрація кисню, необхідного для дихання.

Коли Ви опинились біля вікна, трохи привідчиніть його та дихайте через щілину. Чекайте на допомогу. Коли допомога (пожежні підрозділи) прибула зверніть на себе увагу.

Ніколи не стрибайте з вікна без самої явної на це необхідності (кожен другий стрибок з четвертого поверху при пожежі є смертельним). Якщо стрибати всеж таки прийдеться, спочатку викиньте за можливості через вікно м'які речі: матрац, подушки тощо, постарайтесь залізти на підвіконня, повиснути на ньому на руках, щоб зменшити висоту падіння, і відштовхнувшись стрибайте, спрямовуючи Ваше падіння на м'які предмети які ви скинули.

Після того, як Ви залишили будинок, де відбувається пожежа, не вертайтеся, навіть якщо це здається безпечним! Дим, продукти горіння, раптовий "ривок" полум'я можуть спіймати вас в пастку. Прибуття пожежної охорони необхідно чекати на безпечній відстані.

У цілях запобігання швидкому розповсюдженню пожежі до прибуття пожежної охорони не рекомендується відкривати вікна.

Необхідно пам'ятати, що малі діти у разі пожежі від страху часто ховаються під ліжка, в шафах, забиваються в куток.

При рятуванні потерпілих з будівель, що горять, та при гасінні пожежі треба виконувати такі правила:

*перед тим, як увійти в палаюче приміщення, покритися з головою мокрим покривалом, пальтом, плащем, цупкою тканиною;

*двері в задимлене приміщення відкривати обережно, поволі, прикриваючи корпус тіла дверним полотном, як було показано вище, для того щоб уникнути *спалаху полум'я від швидкого припливу свіжого повітря;

*у сильно задимленому приміщенні пересуватися поповзом або схилившись;

*для захисту від чадного газу по можливості дихати крізь зволожену тканину;

*якщо виникло займання одягу, лягти на землю (підлогу) та перекачуватися для збиття полум'я, (бігти не можна, тому, що полум'я може ще збільшитися);

*побачивши людину в одязі, що горить, треба накинути на неї пальто, плащ або будь-яке покривало (кошму) та щільно притиснути;

*при гасінні пожежі використовувати вогнегасники, пожежні крани, а також воду, пісок, землю, покривала та інші засоби;

*вогнегасні речовини спрямовувати в місця найбільш інтенсивного горіння та не в полум'я, а на поверхню, що горить;

*якщо горить вертикальна поверхня (конструкція), воду треба подавати в її верхню частину.

При безпосередньому контакті з полум'ям, розжареними предметами, поверхнями устаткування, рідинами, що горять, виникають термічні опіки. При пожежі частіше всього спостерігаються опіки полум'ям. Вогонь може уразити відкриті ділянки тіла, при цьому найчастіше опіки обличчя та рук. Найнебезпечніші опіки з'являються від одягу, що горить, який складно загасити або скинути. Горіння одягу протягом 1-2 хв може призвести до тяжких опіків, здатних викликати летальний кінець.

Ступінь тяжкості опіків залежить від глибини та площі термічного ураження шкіри та тканин. Існує чотири ступені опіків:

Опік I ступеня уражає самий верхній шар шкіри - епідерміс. Омертвляння глибше розташованих шарів не відбувається. Це найлегший ступінь опіку, який характеризується почервонінням шкіри, набряком та болем. Видужування настає без подальшого лікування через 3-6 діб.

Опік II ступеня характеризується утворенням пухирів, наповнених прозорою жовтуватою рідиною; тому що під впливом високої температури епідерміс омертвляється та відшаровується, а під ним накопичується тканинна рідина. Пухирі можуть виникнути відразу після опіку або через деякий час. Розміри та форма пухирів різні, іноді вони зливаються в один. Вміст великих пухирів поступово згущається, стає желеподібним. При опіку II ступеня пошкодження глибоких шарів

шкіри немає. Тому якщо не потрапляє інфекція, опікова рана загоюється самостійно через 2-3 тижні без утворення грубих рубців.

Опік III ступеня поділяють на групи А та Б. При опіках IIIА ступеня настає неповне омертвіння саме шкіри зі збереженням її паросткових зон. При опіку IIIБ ступеня шкіра уражається на всю глибину.

Опік IV ступеня виникає при дії на тканини вельми високих температур. Це найтяжча форма опіку, при якій уражається шкіра, м'язи, сухожилля, кістки тощо.

Опіки I, II, IIIА ступенів належать до поверхневих. Вони можуть загоюватися самостійно з повним відновленням шкірного покриву навіть на великій площі опіку. Глибокі опіки III Б та IV ступенів принципово відрізняються тим, що загоюються рубцюванням та здебільшого вимагають хірургічних методів лікування, які полягають у пересадці шкіри.

Перша допомога повинна бути спрямована на припинення впливу високої температури на потерпілого. Вертикальне положення тіла сприяє розповсюдженню опіків на обличчя, загорянню волосся та ураженню органів дихання. Тому потерпілого кладуть в горизонтальне положення та швидко гасять одяг, що горить, будь-яким способом накривають покривалом, заливають водою, закидають піском, замазують рідкою глиною або брудом.

При невеликому опіку (I ступеня) необхідно підставити обпечене місце під струмінь холодної води та тримати до стихання болі, а потім змазати уражену ділянку спиртом або одеколоном, не накладаючи пов'язки.

При сильних опіках та утворенні пухирів необхідно накласти на них стерильну антисептичну пов'язку. У разі відсутності такого роду матеріалів використовують чистий рушник, простирadlo, хустинку тощо.

При великих опікових ураженнях шкіри треба негайно викликати швидку допомогу, закутати потерпілого чистими пропрасованими рушниками, простирadлом, дати знеболювальні препарати та велику кількість рідини (чай, мінеральну воду).

При сильних опіках не можна:

- *обробляти шкіру спиртом, одеколоном (це викликає сильну печію та біль);
- *проколювати пухирі, що утворилися (вони охороняють рану від інфекції);
- *змащувати шкіру жиром, розчином брильянтовым зеленим, міцним розчином марганцевокислого калію, засипати порошками (це перешкоджає подальшому лікуванню);
- *зривати прилиплі до місця опіку частини одягу, доторкатися до нього руками (може потрапити інфекція);
- *дозволяти потерпілому самостійно пересуватися (можливий шок);
- *поливати пухирі та обвуглену шкіру водою.

При сильних опіках обов'язково звертатися по медичну допомогу.